

ОСОБЛИВОСТІ ВІКОВОГО ФОРМУВАННЯ АГРЕСІЇ У СОБАК ПОРОДИ АПБТ (АМЕРИКАНСЬКИЙ ПІТ-БУЛЬТЕР'ЄР)

О.М.Соболь, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

С.П.Панкєєв, кандидат сільськогосподарських наук

Херсонський державний аграрний університет

Вивчено особливості агресивної поведінки АПБТ. Розвиток агресії починається у 8-міс віці і старше. Злоба до людини для АПБТ менш характерна, ніж для німецької вівчарки. Агресивна поведінка до собі подібних не пов'язана з проявом злоби до людини.

Изучены особенности агрессивности поведения АПБТ. Развитие агрессии начинается в 8-мес. возрасте и позже. Злоба к человеку для АПБТ менее характерна, чем для немецкой овчарки. Агрессивное поведение к себе подобным не связано с проявлением злобы по отношению к человеку.

Актуальність. На відміну від більшості видів тваринництва, в кінології використовуються, насамперед, ознаки, які визначаються нервовою системою. Деякі види використання собак ґрунтуються на активно-оборонній реакції. Спортивно-бойові породи виведено для одержання високих результатів у боротьбі із собі подібними [1; 5; 7].

У сучасній пресі багато відомостей про прояв агресивної поведінки у відношенні людей саме АПБТ [2; 7]. У деяких країнах, навіть в самих США, взагалі заборонено розведення АПБТ. Попит на цуценят зменшується, потенційний покупець звертається до інших порід. Таке становище негативно впливає на стан АПБТ.

Постанова проблеми. Агресивна поведінка собак різних порід формується неодноразово і нерівномірно. Наявність агресії, активно-оборонної реакції на дії людини — не тотожні поняття. Навіть для собак службових порід наявність такої поведінки є характерною для усього поголів'я [3]. Так, у породі середноазійська вівчарка (САВ) далеко не всі агресивні до людини представники мають бойові якості і навпаки. Генералізована агресія взагалі мало розповсюджена навіть у таких породах, як САВ та КВ (кавказька

вівчарка). Особини, агресивні у відношенні собак, можуть взагалі бути менш агресивні до людей [3; 4; 6].

АПБТ створювалися для ринкового бою. Агресія для людини не дозволялась [7]. Але зараз порода має репутацію небезпечної та агресивної. Для вирішення, наскільки таке тлумачення правдиве, необхідно дослідити такі питання:

- наскільки АПБТ взагалі агресивний;
- якою мірою для АПБТ характерна поведінка у відношенні людини.

Вирішення цих питань стало метою наших досліджень.

Матеріал і методика. Для аналізу використовувалися дані випробувань нервової системи 34 цуценят АПБТ, народжених в лютому-березні 2004 року 8 суками АПБТ російського та югославського походження. Оцінка розвитку агресії проводилась у віці 4-міс., 8 міс., 1 року і 1,5-річного віку. Розвиток злоби до людини оцінювався за методикою Ю.М. Пільтікова (1985) [6]. Розвиток агресії до собак — за готовністю до спарингових випробувань (Союз ветеранів Афганістану, м. Белгород). У зв'язку з тим, що жодне цуценя не брало участі у тестових випробуваннях, відмічалася лише наявність впевненої агресивної поведінки. Показники *gamenes*, *seretch* і *bite* взагалі не оцінювались.

Результати досліджень. Перший аналіз проведено у червні 2004 року, коли цуценятам виповнилося майже 4 міс. (табл.1).

Таблиця 1

Розвиток агресивних якостей цуценят у віці 4 місяців

Стать	Кількість голів	З них показали агресію			
		На собаку		На людину	
		голів	%	голів	%
Сучки	16	1	6,25	1	6,25
Песики	18	1	5,55	-	-
Всього	34	2	5,88	1	2,94

Як свідчать дані табл. 1 у цьому віці на агресію спроможні взагалі лише окремі цуценята. Вже у віці 8 міс., коли починається період статевого дозрівання, встановлення ієрархічної поведінки, картина змінюється (табл.2).

Таблиця 2

Розвиток агресивних якостей цуценят у віці 8 місяців

Стать	Кількість голів	З них показали агресію			
		На собаку		На людину	
		голів	%	голів	%
Сучки	16	1	6,25	1	6,25
Песики	18	4	22,22	1	5,55
Всього	34	5	14,71	2	5,88

Але агресія до людини практично відсутня (близько 6%). Для порівняння, у САВ і КВ у віці 8 міс. агресію до людини добре визначають у 10% цуценят.

У 12-міс. віці (1 року) агресію до представників свого виду починають проявляти і сучки. АПБТ виведений в умовах боїв, які можуть проводитися між собаками різної статі [5; 7]. Тому, для них прояв міжстатевої агресії не є аномальним. Однак, у наших дослідженнях агресивних сук небагато (табл.3). Це природно, тому що міський власник більш за все турбується, щоб цуценя не проявило агресії і йому не приклеїли ярлик “соціально небезпечний”.

Таблиця 3

Розвиток агресивних якостей цуценят у віці 1 року

Стать	Кількість голів	З них показали агресію			
		На собаку		На людину	
		голів	%	голів	%
Сучки	16	3	18,75	2	12,5
Песики	18	4	22,22	1	5,55
Всього	34	7	20,59	3	8,82

Дані табл. 3 свідчать про те, що навіть у віці 1 року після початку охот у сук і прояву статевих рефлексів у псів, лише 1 цуценя із 5 може проявити агресію до собаки, і з 10 – до людини.

Останні випробування з оцінки злоби до людини було проведено в серпні 2005 року. Більшості цуценят виповнилося 1,5 року – вік, коли у АПБТ формування поведінки практично завершено [5; 7].

У цьому віці у САВ проявляють злобу 97% цуценят, КВ – 93% цуценят, німецька вівчарка – 70% цуценят [3; 4].

Але АПБТ у наших дослідженнях навіть не досягають рівня німецької вівчарки (табл.4).

Таблиця 4

Розвиток агресивних якостей цуценят у віці 1,5 року

Стать	Кількість голів	З них показали агресію				
		На собаку		На людину		
		голів	%	голів	%	
Сучки	16	5	31,25	4	25	3,25± 0,28
Песики	18	8	44,44	5	27,77	3,60± 0,24
Всього	34	13	38,23	9	26,47	3,44±0,21

Агресивне ставлення до людини проявляється лише у 1/3 поголів'я, її рівень невисокий, що добре співпадає з літературними даними [1; 5; 7].

У зв'язку з тим, що бальна оцінка спарінгу не проводилась, ми можемо лише оцінити абсолютну співвідмінність агресії. Так, з 4 сук, агресивних до собак, лише 2 (40,0%) були агресивні до людини.

ВИСНОВКИ

1. До 8-міс. віку АПБТ менш агресивні і до собак, і до людей. Розвиток агресії в масі починає проявлятися у віці 1 року і старше.
2. У цілому, суки АПБТ менш агресивні, ніж пси. Але, якщо оцінювати злобу до людини за бальною шкалою, міжстатева різниця замала і невірогідна.
3. Проведені дослідження свідчать, що рівень злоби до людини у АПБТ значно менший, ніж у такої соціально адаптованої породи, як німецька вівчарка. Тому, звинувачення АПБТ щодо небезпеки для суспільства безпідставні.
4. З числа собак породи АПБТ з характерною агресивною поведінкою до подібних собі, до людини агресивні лише близько 30% (3 із 9). Тому, стверджувати, що бойовий тренінг та бойове використання собак пов'язані з підвищенням не-

- безпеки для суспільства, необґрунтовано, неправомірно і абсурдно з селекційної точки зору
5. Дослідження поведінки собак, так званих “суспільно небезпечних” порід, необхідно проводити науково обґрунтовано із залученням вчених. Об’єктивні результати популяризувати з метою зруйнування негативного відношення суспільства і підвищення попиту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байдер Р.И. Боевые собаки мира. Собаки -телохранители. – Пермь: Урал-Пресс, 1993. – 202 с.
2. Ивлева Е.В. Собака для себя // ZOO FITO биржа. – 2002. – №3. – С. 42-44.
3. Калинин В.А., Иванова Т.М., Морозова Л.В. Отечественные породы служебных собак азиатского происхождения. – М.:Патриот, 1992. – 192 с.
4. Кузнецов В.Е. Кавказская овчарка (проблемы и суждения) // Клуб служебного собаководства. – М.: ДОСААФ, 1985. – С.51-55.
5. О’Нил Ж. Американский пит-бультерьер / Пер. с англ. П.В. Рубцова. -М.: ЗАО Изд-во Центр полиграф, 2002. – 267 с.
6. Пильщиков Ю.Н. Пастушьи собаки в овцеводстве // Клуб служебного собаководства. – М.: ДОСААФ, 1985. – С.44-50.
7. Ракин С.Н. Разведение американского пит-бультерьера. – М.: ООО “Издательство АСТ”, 2002. – 384 с.